

Извјештај о квалитету за статистику Основног образовања 2017/2018.

Извјештај припремила: *Милка Лончар Антић*
Датум објављивања: 06.02.2019.

САДРЖАЈ

1	УВОД У СТАТИСТИЧКИ ПРОЦЕС И ПРОИЗВОД.....	5
1.1	Намјена истраживања	5
1.2	Правни основ и одговорност статистичких институција.....	5
1.3	Коришћене класификације.....	5
1.4	Извјештајна јединица	5
1.5	Статистичка јединица посматрања.....	6
1.6	Покривеност и обухват.....	6
1.7	Статистички концепти и дефиниције	6
2	РЕЛЕВАНТНОСТ, ПРОЦЈЕНА ПОТРЕБА И ПЕРЦЕПЦИЈА КОРИСНИКА	6
2.1	Корисници података статистичког истраживања	6
2.1.1	<i>Кључни корисници података из статистичког истраживања.....</i>	6
2.1.2	<i>Процјена корисничких потреба.....</i>	6
2.1.3	<i>Мјерење перцепције и задовољства корисника</i>	7
2.2	Комплетност података.....	7
2.2.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности података (R1).....</i>	7
3	ТАЧНОСТ И ПОУЗДАНОСТ	7
3.1	Узорачка грешка	7
3.1.1	<i>Индикатор квалитета и учинка – Узорачка грешка (A1).....</i>	7
3.1.2	<i>Активности за смањење узорачких грешака.....</i>	7
3.2	Неузорачке грешке	7
3.2.1	<i>Неузорачке грешке - Грешке обухвата</i>	7
3.2.1.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Стопа прекомјерног обухвата (A2)</i>	7
3.2.1.2	<i>Индикатор квалитета и учинка – Удио заједничких јединица (A3)</i>	7
3.2.1.3	<i>Грешка недовољног обухвата</i>	8
3.2.1.4	<i>Мјере за смањење грешака обухвата.....</i>	8
3.2.2	<i>Неузорачке грешке - Грешке мјерења.....</i>	8
3.2.2.1	<i>Разлози за настанак грешака мјерења</i>	8
3.2.2.2	<i>Мјере за смањење броја грешака мјерења</i>	8
3.2.3	<i>Неузорачке грешке - Грешке неодговора</i>	8
3.2.3.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора јединица (A4)</i>	8
3.2.3.2	<i>Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора варијабле (A5)</i>	8
3.2.3.3	<i>Поступци у случају неодговора</i>	8
3.2.3.4	<i>Поступци за смањење стопе неодговора</i>	9
3.2.4	<i>Ревизије</i>	9
3.2.4.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Просјечна величина ревизије података (A6)</i>	9
3.2.5	<i>Импутација</i>	9
3.2.5.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Стопа импутираних података (A7).....</i>	9
4	ПРАВОВРЕМЕНОСТ И ТАЧНОСТ ОБЈАВЉИВАЊА.....	9
4.1	Правовременост објављивања	9
4.1.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Правовременост првих резултата (TP1)</i>	9
4.1.2	<i>Индикатор квалитета и учинка - Правовременост коначних резултата (TP2)</i>	9
4.2	Тачност објављивања	9
4.2.1	<i>Индикатор квалитета и учинка – Тачност објављивања (TP3).....</i>	9
4.3	Разлози за већа кашњења и мјере за побољшање правовремености и тачности.....	10
5	УСКЛАЂЕНОСТ И УПОРЕДИВОСТ	10
5.1	Усклађеност	10
5.1.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Усклађеност између различитих извора података (SN1).....</i>	10
5.1.2	<i>Разлози за већа одступања</i>	10
5.2	Упоредивост	10
5.2.1	<i>Индикатор квалитета и учинка – Неподударност упоредивих статистика (CC1)</i>	10
5.2.2	<i>Индикатор квалитета и учинка - Дужина упоредивих временских серија (CC2).....</i>	10
5.2.3	<i>Прекиди у временским серијама</i>	10

5.3	Географска упоредивост.....	11
5.3.1	<i>Упоредивост с чланицама Европског статистичког система</i>	11
6	ДОСТУПНОСТ И РАЗУМЉИВОСТ, ФОРМАТ ДИСЕМИНАЦИЈЕ.....	11
6.1	Саопштења у којима се објављују подаци	11
6.2	Публикације у којима се објављују подаци	11
6.3	Онлајн база података	11
6.4	Пристап микроподацима	12
6.5	Доступност методолошке документације	12
6.6	Мјере за побољшање разумљивости дисеминираних резултата	12
6.7	Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) сетова података (АС1)	12
6.8	Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) метаподатака (АС2).....	12
6.9	Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности метаподатака (АС3)	12
7	ТРОШКОВИ ИСТРАЖИВАЊА И ОПТЕРЕЋЕНОСТ ДАВАЛАЦА ПОДАТАКА	12
7.1	Трошкови провођења статистичког истраживања	12
7.2	Оптерећеност давалаца података	Error! Bookmark not defined.
7.3	Мјере за смањивање трошкова и оптерећености.....	13
8	ПОВЈЕРЉИВОСТ	13
8.1	Повјерљивост - политика	13
8.2	Повјерљивост – поступање са подацима	13
9	СТАТИСТИЧКА ОБРАДА	13
9.1	Извор података	13
9.2	Учесталост прикупљања података.....	13
9.3	Прикупљање података	13
9.4	Валидација података	14
9.5	Компилација података	14
9.6	Прилагођавања.....	14
9.6.1	<i>Сезонско прилагођавање</i>	14

1 УВОД У СТАТИСТИЧКИ ПРОЦЕС И ПРОИЗВОД

1.1 Намјена истраживања

Статистика образовања обухвата формално образовање и чини га скуп свих јавних и приватних образовних институција дефинисаних према важећим законима.

Циљ статистике образовања је да обезбеди и презентује податке о стању, структури и развоју школа и одјељења, о резултатима школовања и наставном кадру који проводи програм основног образовања. Задаци статистике образовања остварују се прикупљањем, обрадом и публиковањем података који се прикупљају од свих основних школа на подручју Републике Српске.

1.2 Правни основ и одговорност статистичких институција

Статистичко истраживање Основног образовања за 2017/2018. годину, проводи се на основу Статистичког програма Републике Српске за период 2013-2017. годину, који је усвојен Одлуком Народне скупштине Републике Српске 1-1901-12 („Службени гласник Републике Српске“, број 120/12), који је заснован на Закону о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03).

1.3 Коришћене класификације

Користи се Међународна стандардна класификација образовања ISCED 2011, припада међународној породици економских и социјалних класификација Уједињених нација, коју користи статистика широм свијета с циљем прикупљања, компилирања и анализирања података упоредивих како у појединим земљама тако и на међународном нивоу.

ISCED 2011 је референтна класификација за организовање образовних програма и везаних класификација према нивоима и областима образовања. ISCED класификује образовне програме према њиховом садржају коришћењем двије главне укрштене варијабле: ниво образовања и поље образовања.

ISCED 1 – прва фаза основног образовања укључује основно образовање ученика у нижим разредима, од I до V разреда.

ISCED 2 – друга фаза основног образовања укључује основно образовање ученика у вишим разредима од VI до IX разреда.

1.4 Извјештајна јединица

Извјештајна јединица је свака редовна основна школа, основна школа за дјецу са посебним потребама. Школа се у статистици образовања сматра група ученика организована у једну школску јединицу, са једним или више наставника који изводе наставу одређене врсте по одређеном наставном плану и програму, без обзира да ли је школа централна/матична, самостална, подручно одјељење или одјељење при другој врсти школе. Школом се сматрају и територијално издвојене јединице/подручна одјељења у саставу основне школе, као и одјељење за дјецу са посебним потребама при редовним основним школама.

1.5 Статистичка јединица посматрања

Статистичка јединица посматрања су сви ученици који похађају редовну основну школу и школу за дјецу са посебним потребама, као и наставници запослени у основним школама.

Кључне статистике су:

- Број ученика у редовним основним школама и школама за дјецу са посебним потребама;
- Број одјељења према врсти;
- Број ученика који су промјенули школу или напустили школовање, према полу и разлозима напуштања школе;
- Ученици виших разреда према учењу страног језика;
- Уписани ученици према полу, годинама старости и поновци;
- Наставно особље према полу, годинама старости и врсти радног односа.

1.6 Покривеност и обухват

Обухват је потпун, што значи да су истраживањем обухваћени ученици свих основних школа и ученици основних школа за дјецу са посебним потребама у Републици Српској, који су у датој школској години уписани у основне школе, као и наставници засполени у основним школама.

1.7 Статистички концепти и дефиниције

Основно образовање и васпитање траје девет година, обавезно је и бесплатно за сву дјецу од 6 до 15 година живота.

Важне дефиниције у Статистици основног образовања су:

Школом се у статистици образовања подразумјева група ученика организованих у једну школску јединицу, са једним или више наставника који изводе наставу према одређеном наставном плану и програму. Школа може бити центална/матична са подручним/територијално издвојеним одјељењима или самостална школа.

Редован ученик је лице уписано у школу са циљем похађања наставе.

Поновцац је ученик који други пут или више пута уписује исти разред.

Разред је степен школовања у коме ученици у току школске године стичу одређен обим знања према наставном плану и програму.

Одјељење је група ученика које, истовремено и у истој просторији, обучава у току школске године један или више наставника сукцесивно. Одјељења могу бити:

- Некомбиновано одјељење је одјељење у коме се налазе ученици само једног разреда.
- Комбиновано одјељење је одјељење у коме се налазе ученици два или више разреда.

2 РЕЛЕВАНТНОСТ, ПРОЦЈЕНА ПОТРЕБА И ПЕРЦЕПЦИЈА КОРИСНИКА

2.1 Корисници података статистичког истраживања

2.1.1 Кључни корисници података из статистичког истраживања

Најважнији корисници података о основном образовању су:

- Влада и друге институције јавне управе, попут Министарства просвјете и културе Републике Српске, општинске управе, Републички педагошки завод;
- наука, истраживање и образовање: образовне институције, удружења грађана;
- општа јавност: физичка лица;
- медији: РТВ куће, новинске агенције.

2.1.2 Процјена корисничких потреба

Захтјеви корисника су задовољени на начин да се уз PDF формат, на интернет страници Завода, у саопштењу, може пронаћи и excel табела са подацима о основном образовању ради лакшег управљања подацима и њихове анализе. Како би се олакшала интерпретација података свако годишње саопштење за јавност, поред табеле са подацима, садржи кратак коментар и методолошка упутства.

2.1.3 Мјерење перцепције и задовољства корисника

Завод је 2017. године провео Акнекту о задовољству корисника и резултати су доступни на званичној интернет страници Завода, али не обавља се посебно мјерење задовољства корисника истраживањем основног образовања.

2.2 Комплетност података

2.2.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности података (R1)

У складу са Регулативом Европске комисије о производњи и развоју статистике образовања и цјеложивотног учења (број 912/2013), стопа комплетности података износи 60%.

3 ТАЧНОСТ И ПОУЗДАНОСТ

3.1 Узорачка грешка

3.1.1 Индикатор квалитета и учинка – Узорачка грешка (A1)

Истраживање се не спроводи на бази узорка.

3.1.2 Активности за смањење узорачких грешака

Истраживање се не спроводи на бази узорка.

3.2 Неузорачке грешке

3.2.1 Неузорачке грешке - Грешке обухвата

3.2.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа прекомјерног обухвата (A2)

Будући да се ради о комплетном обухвату, стопа прекомјерног обухвата није могућа.

3.2.1.2 Индикатор квалитета и учинка – Удио заједничких јединица (A3)

У истраживању основних школа не користи се више извора.

3.2.1.3 Грешка недовољног обухвата

Будући да се ради о комплетном обухвату, грешка недовољног обухвата није могућа.

3.2.1.4 Мјере за смањење грешака обухвата

Како је у овом истраживању комплетан обухват, неопходно је редовно ажурирати листу извештајних јединица ради тачног увида у број активних извештајних јединица. Почетком јула из пословног регистра Завода добијају се све промјене које су регистроване у току године као што су новорегистроване или брисане школе и подручна одјељења. Све промјене из пословног регистра пореде се са подацима Министарства просвјете и културе о основним школама у Републици Српској. Уколико се утврди разлика, адресар се ажурира.

3.2.2 Неузорачке грешке - Грешке мјерења

3.2.2.1 Разлози за настанак грешака мјерења

Грешке у мјерењу су могуће само у фази самог попуњавања обрасца приликом уноса. Најчешћи разлози грешака мјерења су:

- Лице које попуњава упитник није детаљно прочитало упутство за попуњавање.
- Лице које попуњава упитник не разумије упитник.

3.2.2.2 Мјере за смањење броја грешака мјерења

Најучинковитија мјера за смањење грешака мјерења је јасно и разумљиво методолошко објашњење за попуњавање, које несмије бити преопширно. Неопходно је редовно одржавање конакта са извештајним јединицама, у случају да се јаве одређене нејасноће.

3.2.3 Неузорачке грешке - Грешке неодговора

3.2.3.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора јединица (A4)

У школској 2017/2018. години није било неодговора извештајне јединице.

3.2.3.2 Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора варијабле (A5)

У школској 2017/2018. години није било неодговора варијабле.

3.2.3.3 Поступци у случају неодговора

У случају неодговора настојимо добити недостајући податак, а у случају да се не може добити податак, ставимо да је податак непознат.

3.2.3.4 Поступци за смањење стопе неодговора

Када се уочи да су одређена питања нејасна, настојимо их детаљније објаснити у наредној школској години. Такође, у допису који шаљемо изјештајним јединицама, наведен је и телефонски број за све додатне информације и нејасноће у вези попуњавања упитника.

3.2.4 Ревизије

3.2.4.1 Индикатор квалитета и учинка - Просјечна величина ревизије података (А6)

Не спроводи се ревизија података за статистику основног образовања у референтној школској години.

3.2.5 Импутација

3.2.5.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа импутираних података (А7)

Тренутно се не води аутоматско едитовање, тако да не располажемо са стопом импутираних података.

4 ПРАВОВРЕМЕНОСТ И ТАЧНОСТ ОБЈАВЉИВАЊА

4.1 Правовременост објављивања

4.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Правовременост првих резултата (ТР1)

Правовременост првих резултата за школску 2017/2018. годину износи Т+ 197 дана.

Референтни период	2017/2018.
Датум објаве првих/претходних/прелиминарних резултата	10.04.2018.
Временски размак (број дана)	Т+197

4.1.2 Индикатор квалитета и учинка - Правовременост коначних резултата (ТР2)

Правовременост коначних резултата за школску 2017/2018. годину износи Т+255 дана.

Референтни период	2017/2018.
Датум објаве коначних резултата	05.06.2018.
Временски размак (број дана)	Т+255

4.2 Тачност објављивања

4.2.1 Индикатор квалитета и учинка – Тачност објављивања (ТР3)

Индикатор за произвођаче статистика

Тачности објављивања годишњих података износи Т+0 .

Референтни период	2017/2018.
Најављени датум објављивања (према Календару публикавања)	05.06.2018.
Стварни датум објављивања	05.06.2018.
Временски размак (број мјесеци)	T+0

Индикатор за кориснике статистика:

Стопа тачности објављених података износи 100%.

4.3 Разлози за већа кашњења и мјере за побољшање правремености и тачности

Није било одступања између најављеног датума у годишњем календару публикавања и стварног датума објаве.

5 УСКЛАЂЕНОСТ И УПОРЕДИВОСТ

5.1 Усклађеност

5.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Усклађеност између различитих извора података (СН1)

Није примјенљиво, не користи се више различитих извора података.

5.1.2 Разлози за већа одступања

Није примјенљиво.

5.2 Упоредивост

5.2.1 Индикатор квалитета и учинка – Неподударност упоредивих статистика (СС1)

Није примјенљиво, нема упоредних статистика.

5.2.2 Индикатор квалитета и учинка - Дужина упоредивих временских серија (СС2)

Подаци о основном образовању у Републици Српској прикупљају се и објављују од 1997. године, подаци су упоредиви.

5.2.3 Прекиди у временским серијама

Није било прекида у серијама за ниво Републике Српске од почетка прикупљања годишњих података о основном образовању. Обрасци су мјењани током година, с обзиром да је у претходним годинама вршена реформа основног образовања (од 2003/2004. године основно образовање траје девет година, а до тада је трајало осам година).

5.3 Географска упоредивост

5.3.1 Упоредивост с чланицама Европског статистичког система

Подаци о основно образовању су упоредиви с осталим чланицама Европског статистичког системе у мјери која зависи од усклађености образовних система у појединим државама.

6 ДОСТУПНОСТ И РАЗУМЉИВОСТ, ФОРМАТ ДИСЕМИНАЦИЈЕ

6.1 Саопштења у којима се објављују подаци

Подаци о основном образовању се објављују путем годишњих саопштења:

- Основне школе по општинама, почетак школске 2017/2018. године (приказују се подаци о броју школа, броју уписаних ученика и опремљеност школе рачунарима)
- Ученици основних школа по разредима, почетак школске 2017/2018. године
- Основне школе на крају школске 2017/2018. године (приказују се подаци о броју ученика који су завршили школу, те ученицима који су промијенули или прекинули школовање)
- Наставници основних школа на почетку 2017/2018. године (приказан је број наставника по полу и врсти радног времена).

Саопштења су доступни у pdf и excel формату на web страници Завода:

<http://www.rzs.rs.ba/front/category/12/198/?&add=None>.

6.2 Публикације у којима се објављују подаци

Поред саопштења подаци о основном образовању се објављују у следећим публикацијама:

- Статистички билтен основног образовања, садржи детаљне податке који су доступни на web страници Завода:
<http://www.rzs.rs.ba/front/category/262/>.
- Статистички годишњак Републике Српске, садржи вишегодишње податке доступне на web страници Завода:
http://www.rzs.rs.ba/front/category/8/?left_mi=287&add=287.
- Ово је Република Српска, садржи основне податке о основном образовању доступне на web страници
http://www.rzs.rs.ba/front/category/308/?left_mi=288&add=288
- Градови и општине Републике Српске, доступни на web страници
http://www.rzs.rs.ba/front/category/380/?left_mi=331&add=331.

6.3 Онлајн база података

Подаци основног образовања нису доступни на онлајн базама података.

6.4 Приступ микроподацима

Микроподаци су недоступни, подлежу општим законским оквирима повјерљивости и искључиво се користе у статистичке сврхе.

6.5 Доступност методолошке документације

Методолошки документи доступни су како у електронском облику тако и у форми публикације. Онлајн методологија се налази на веб страници Завода:

<http://www.rzs.rs.ba/front/category/12/190/?&add=None>.

6.6 Мјере за побољшање разумљивости дисеминираних резултата

Подаци су јасно приказани. У свакој публикацији као и на веб страници Завода налази се кратак преглед методолошких информација.

6.7 Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) сетова података (AC1)

Није ријешена процедура за евиденцију броја прегледа сетова података о основном образовању.

6.8 Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) метаподатака (AC2)

Није ријешена процедура за евиденцију броја прегледа сетова метаподатака о основном образовању.

6.9 Индикатор квалитета и учинка – Стопа комплетности метаподатака (AC3)

Стопа комплетности метаподатака (ESMS v. 2.0) за Статистику основног образовања је 96,6%.

7 ТРОШКОВИ ИСТРАЖИВАЊА И ОПТЕРЕЋЕНОСТ ДАВАЛАЦА ПОДАТАКА

7.1 Трошкови провођења статистичког истраживања

Нису расположиви подаци о трошковима Републичког завода за статистику за реализацију статистичких активности у оквиру Статистике основних школа.

7.2 Оптерећеност давалаца података

Нису расположиви подаци о оптерећењу и трошковима извјештајних јединица.

7.3 Мјере за смањивање трошкова и оптерећености

Мјера за смањење трошкова и оптерећености је коришћење административних извора података.

8 ПОВЈЕРЉИВОСТ

8.1 Повјерљивост - политика

Подаци који се прикупљају за потребе истраживања, подлијежу законским оквирима повјерљивости и искључиво се користе у статистичке сврхе.

Повјерљивост података и заштита личних података загарантована је члановима 25. и 27. Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03) и Правилником о заштити повјерљивих података Републичког завода за статистику. Повјерљивост статистичких података осигурава се и Законом о заштити личних података („Службени гласник БиХ“ бр. 49/06).“

8.2 Повјерљивост – поступање са подацима

Правилником о заштити повјерљивих података Републички завод за статистику Републике Српске, регулисано је осигуравање повјерљивости индивидуалних података, као и процедуре при давању, размјени и уступању тих података корисницима или групама корисника. Једна од мјера у вези са повјерљивошћу подата се обезбеђује писаном изјавом о заштити и чувању тајности статистичких података, што је обавеза свих запосленика Завода.

9 СТАТИСТИЧКА ОБРАДА

9.1 Извор података

Статистичком активношћу су обухваћене све редовне основне школе, основне школе за дјецу са посебним потребама на почетку школске 2017/2018. године, са стањем на дан 25.09.2017.

9.2 Учесталост прикупљања података

Периодика прикупљања података је на годишњој основи.

9.3 Прикупљање података

Од школске 2014/2015. године напуштен је метод прикупљања података путем штампаних упитника и уведен је нови метод прикупљања података путем електронског упитника. Ово је било неопходно како би се методологија образовања ускладила са методологијом UNESCO-а, OECD-а и EUROSTAT-а, као и са осталим EUROSTAT стандардима.

Упитник је доступан на веб страници Завода:

http://81.93.77.240/front/category/12/191/?left_mi=23&up_mi=12&add=23.

9.4 Валидација података

Валидација података се проводи током уноса и након уноса, путем логичких контрола које су унапријед дефинисане у оквиру саме апликације. Такође, у тренутку пристизања упитника од извјештајних јединица врши се контрола исправности упитника. Уколико се јаве неке нејасноће или подаци нису потпуни контактирају се извјештајне јединице да би се добили исправни и потпуни подаци.

9.5 Компилација података

Статистика основног образовања неврши компилацију података.

9.6 Прилагођавања

9.6.1 Сезонско прилагођавање

Подаци Статистике основних школа нису предмет сезонског прилагођавања.